

Zápisnica z 13. zasadnutia rady akadémie konanej dňa 08. septembra 2010 v Pezinku

Prítomní: podľa prezenčnej listiny

JUDr. Jaroslav Chlebovič – ospravedlnený

JUDr. Martin Bargel - ospravedlnený

Prof. JUDr. Mojmír Mamojka, CSc. – ospravedlnený

Program:

1. Otvorenie
2. Výber externých členov pedagogického zboru akadémie – predloženie návrhov na externých členov
3. Zaujatie stanoviska k listu ministerky spravodlivosti SR k problematike opravnej odbornej justičnej skúške
4. Študijný plán v II. polroku 2010 – prehľad plánovaných vzdelávacích aktivít
5. Stanovisko k navrhovaným zmenám v rámci rozpočtu akadémie
6. Rôzne (informácia o plánovaných zahraničných návštevách, informácia podaná k plánovaným projektom – APVV, spolupráca s Poľskou akadémiou a iné)
7. Záver

Ad 1.

Predseda rady privítal prítomných členov a hneď v úvode ich vyzval na doplnenie a pripomienkovanie predloženého programu zasadnutia. Program bol jednomyselne schválený bez pripomienok.

Ad 2.

Riaditeľ v krátkosti predstavil predĺžené návrh kandidátov na externých členov pedagogického zboru. Predseda rady vyzval prítomných na diskusiu a následne dal hlasovať v celom bloku o predložených návrhoch. Jednomyselne boli návrhy kandidátov schválené bez pripomienok a stali sa externými členmi pedagogického zboru.

Uznesenie č. 164: rada jednomyselne schválila uznesenie v nasledovnom znení: Rada súhlasí s navrhovanými kandidátmi na externých členov pedagogického zboru akadémie a vyberá nasledovných externých členov v zmysle platných zásad:

Katedra verejného práva:

JUDr. Maroš Žilinka

JUDr. Ján Zanovít, PhD.

JUDr. Ivan Rumana

Katedra európskeho a medzinárodného práva:

Prof. JUDr. Nadežda Rozehnalová, CSc.

JUDr. Branislav Boháčik

Katedra súkromného práva:

JUDr. František Ištváněk

Ad 3.

Predseda rady v krátkosti informoval o liste, ktorý zaslala pani ministerky spravodlivosti ako reakciu na korešpondenciu z I. polroka 2010 medzi ministerstvom spravodlivosti a akadémiou ohľadne pracovných postupov pri opravnej odbornej justičnej skúške (problematika kompetencií pri pozývaní vyšších súdnych úradníkov na opravnú

odbornú justičnú skúšku). Ďalej pripomenul celý obsah listov z predchádzajúceho obdobia a problematiku, o ktorej členovia rady diskutovali na aprílovom a júnovom zasadnutí rady akadémie. Vzhľadom na odporúčania vyplývajúce z listu pani ministerky spravodlivosti sa prítomní zhodli na rešpektovaní pracovného postupu pri pozývaní účastníkov opravnej odbornej justičnej skúšky.

Uznesenie č.165: rada jednomysel'ne schválila uznesenie v nasledovnom znení: Rada súhlasí s vykonaním opravnej odbornej justičnej skúške pre vyšších súdnych úradníkov v termíne, ktorý určí riaditeľ akadémie. Ďalej ukladá stálej pracovnej komisii prepracovať a doplniť skúšobný poriadok v časti opravnej odbornej justičnej skúšky a jej prerušenia z ospravedlniteľných dôvodov.

Ad 4.

Riaditeľ v krátkosti informoval o plánovaných podujatiach v II. polroku 2010 (predostrel štatistické údaje o seminároch – celkovo sa plánuje zorganizovať 29 regionálnych podujatí a 28 dvojdnových podujatí celoslovenských), upozornil na medzinárodné aktivity, na ktoré sú členovia rady pozvaní (medzinárodný seminár zameraný na justičnú spoluprácu v trestných veciach a záverečnú konferenciu v rámci projektu APVV).

Uznesenie č. 166: rada jednomysel'ne schválila uznesenie v nasledovnom znení: Rada berie na vedomie informácie podané riaditeľom akadémie k študijnému plánu.

Ad 5.

Riaditeľ v krátkosti informoval o predložennom dokumente týkajúcom sa rozpočtu akadémie plánovanom na roky 2011 až 2015 (dokument tvorí prílohu zápisnice). Ďalej informoval o plánovanom znížení finančných prostriedkov určených na mzdy zamestnancov, do úvahy prichádza zníženie osobného ohodnotenia zamestnancov alebo rušení funkčných miest. Na záver riaditeľ informoval o plánovaných organizačných zmenách účinných k 15. 09. 2010 (dokument tvorí prílohu zápisnice).

Uznesenie č. 167: rada jednomysel'ne schválila uznesenie v nasledovnom znení: Rada berie na vedomie informácie podané riaditeľom týkajúce sa rozpočtu akadémie. Rada schvaľuje organizačné zmeny v predložennom znení.

Ad 6.

- Riaditeľ informoval prítomných o doručenej ponuke na vstup do medzinárodnej organizácie justičného vzdelávania, ktorá združuje približne 90 inštitúcií z Európy. Členstvo v organizácii je bezplatné a môže akadémii priniesť viacero príležitostí na výmenu skúsenosti v oblasti vzdelávania.

Uznesenie č. 168: rada jednomysel'ne schválila uznesenie v nasledovnom znení: Rada berie na vedomie podané informácie a schvaľuje prístupenie akadémie do predmetnej organizácie.

- Ďalej v krátkosti informoval o uskutočnenom operatívnom stretnutí v Krakove zástupcov krajín V4, kde sa prítomní zhodli na ďalšom pokračovaní spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami. Riaditeľ predložil návrh medzinárodnej zmluvy medzi krajinami V4 týkajúcej sa pokračujúcej spolupráce.

Uznesenie č. 169: rada jednomysel'ne schválila uznesenie v nasledovnom znení: Rada berie na vedomie podané informácie, odporúča pokračovať v medzinárodnej spolupráce a schvaľuje podpísanie medzinárodnej dohody o spolupráci.

- Ďalej v krátkosti informoval o plánovanom projekte zameranom na e-learning, ktorý plánuje akadémia v spolupráci s Poľskou akadémiou realizovať v roku 2011. Projekt sa bude podávať dňa 15. 09. 2010, riaditeľ bude na ďalšom zasadnutí informovať o stave v danom projekte.

- Ďalej v krátkosti informoval o plánovanom projekte zameranom na e-learning v oblasti trestného práva. Projekt sa bude realizovať v spolupráci s ENM a španielskou justičnou školou. Všetky organizačné záležitosti boli dohodnuté na pracovnom stretnutí s francúzskym partnerom v ostatných dňoch v Pezinku.

Uznesenie č. 170: rada jednomysel'ne schválila uznesenie v nasledovnom znení: Rada berie na vedomie podané informácie o plánovaných projektoch a schvaľuje podpísanie prístupových a vykonávacích protokolov.

- Prítomní vyhodnotili vyhlásené výberové konania na funkciu zástupcu riaditeľa akadémie a vedúceho katedry verejného práva. V termíne 31. 08. 2010 boli doručené na akadémiu dve žiadosti kandidátov: JUDr. Dagmar Papcunová (pozícia zástupcu riaditeľa), JUDr. Rastislav Ďurove (pozícia vedúceho katedry verejného práva). Prítomní vyhodnotili v zmysle platných zásad a kritérií výberu doručené žiadosti a zhodli sa na termíne výberového konania na obe funkcie a to dňa 11. 10. 2010 so začiatkom o 14.00 hodine v Pezinku. Kancelária akadémie vyhotoví pozvánky pre uchádzačov a zabezpečí ostatné organizačné záležitosti.
- K predloženému návrhu novely zákona o sudcoch a prísediacich vystúpil predseda rady a v krátkosti informoval o výhradách a pripomienkach k predloženému materiálu, ďalej informoval o uskutočnenom pléne NS SR, kde osobne vzniesol pripomienky k navrhovaným zmenám v postavení akadémie. Následne odovzdal slovo riaditeľovi, ktorý v krátkosti informoval o predloženej dokumente, ktorý analyzuje a zdôvodňuje nesúhlasné postoje k navrhovaným zmenám. Potom odovzdal slovo Dr. Slašťanovi a Dr. Števkovi, ktorí na predmetnej analýze pracovali a podrobnejšie jej obsah predstavili prítomným (dokument bol k dispozícii všetkým prítomným, zároveň tvorí prílohu zápisnice).

Uznesenie č. 171: rada jednomysel'ne schválila uznesenie v nasledovnom znení: Rada berie na vedomie podané informácie, schválila pripomienky k návrhu novely zákona o sudcoch a prísediacich. Zároveň určuje zaslať uvedený materiál zaslať Združeniu sudcov Slovenska, predstaviteľom otvorenej justície, predsedom krajských súdov, krajským prokurátorom, Súdnej rade SR, Rade prokurátorov SR, Najvyššiemu súdu SR, Generálnej prokuratúre SR a predkladateľovi návrhu- MS SR.

Termín ďalšieho zasadnutia rady bol stanovený na **11. 10. 2010 so začiatkom o 14.00 hodine v budove Justičnej akadémie v Pezinku.**

V Pezinku, 09. 09. 2010

Spísala: Mgr. Katarína Strížová

Overil: JUDr. Pavol Toman

Príloha č. 1
Návrh rozpočtu

Informácia
o návrhu rozpočtu na roky 2011 – 2013

Dňa 18. 8. 2010 bol e-mailom z Ministerstva spravodlivosti SR doručený **návrh rozpočtu príjmov a výdavkov na roky 2011 - 2013**. V zmysle uvedeného návrhu sme rozpísali finančné prostriedky v jednotlivých kategóriách nasledovne:

<u>Výdavky</u>	r. 2011	r. 2012	r. 2013
610 mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	239 354,-	239 354,-	239 354,-
620 poistné a príspevok do poisťovní	86 167,-	86 167,-	86 167,-
630 tovary a služby	298 620,-	298 620,-	298 620,-
640 bežné transfery	11 200,-	11 200,-	11 200,-
SPOLU:	635 341,-	635 341,-	635 341,-
<u>Príjmy</u>	19 000,-	19 000,-	19 000,-

Z uvedeného rozpisu vyplýva, že oproti roku 2010 došlo **v kategóriách 610, 620, 630 k zníženiu rozpočtu výdavkov** na roky 2011 – 2013, a to nasledovne:

<u>Výdavky</u>	r. 2011	r. 2012	r. 2013
610 mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	44 142,-	44 142,-	44 142,-
620 poistné a príspevok do poisťovní	13 623,-	13 623,-	13 623,-
630 tovary a služby	33 380,-	33 380,-	33 380,-
640 bežné transfery	0,-	0,-	0,-
SPOLU:	91 145,-	91 145,-	91 145,-

V kategórii príjmov bol **rozpočet** oproti roku 2010 **znížený** nasledovne:

<u>Príjmy</u>	1 500,-	1 500,-	1 500,-
----------------------	----------------	----------------	----------------

PRÍJMY

Justičná akadémia SR sleduje rozpočet príjmov na bankovom účte „Iný nedaňový účet“. Príjmová zložka rozpočtu je plnená prevažne platbami za ubytovanie, stravu a ostatné služby poskytované v DP Omšenie alebo v sídle akadémie v Pezinku. Nepatrnú čiastku tvoria príjmy za poskytovanie knižničných služieb.

Rozpočet príjmov na roky 2011 – 2013 bol síce znížený no v nadväznosti na rozpočet výdavkov, ktorý je pre uvedené roky taktiež znížený o značnú sumu bude náročné tento naplniť.

VÝDAVKY

Kategória 610 – mzdy, platy, služobné príjmy a OOV:

Návrh rozpočtu pre roky 2011 – 2013 predstavuje čiastku 239 354,- € pre 34 zamestnancov.

Priemerná mzda zamestnancov akadémie sa pohybuje v sume 714,- € brutto. V tejto sume sú zahrnutú tarifné platy (zákonom stanovené), ktoré nie je možné znížiť, osobné ohodnotenie, ktoré v priemere predstavuje sumu 216,- € brutto, príplatky za riadenie, zmenu a ostatné príplatky vyplývajúce zo zákona.

Vzhľadom k uvedenému bude mať zníženie rozpočtu za následok zníženie počtu zamestnancov (cca 6) alebo zníženie pohyblivej zložky mzdy. Čo sa týka druhej možnosti pri tak vysokom znížení rozpočtu v kategórii 610 (44 142,- €) bude zníženie miezd predstavovať v priemer 115,- € brutto na zamestnanca.

Uvedený priemer bol počítaný z evidenčného stavu 33 zamestnancov k 31. 8. 2010. Pokiaľ by boli obsadené všetky funkčné miesta (34) priemerná suma mzdy a príplatkov by sa značne znížila.

Kategória 620 – poistné a príspevok do poisťovní:

V uvedenej kategórii došlo oproti predchádzajúcemu roku k zníženiu rozpočtu o 15 538,- € pre roky 2011-2013, nakoľko táto čiastka by mala byť rozpočtovaná v nadväznosti na výšku miezd.

Rozpočtové prostriedky pridelené v tejto kategórii v predchádzajúcich rokoch neboli poskytnuté v potrebnej výške, preto boli napr. odvody za mesiac 12/2009 uhradené až z rozpočtu r. 2010.

Kategória 630 – tovary a služby:

Návrh rozpočtu výdavkov pre túto kategóriu je **298 620,- € pre roky 2011-2013**. Táto čiastka predstavuje **zníženie rozpočtu výdavkov** oproti predchádzajúcemu roku o **33 380,- €**. Hlavnou činnosťou akadémie je vzdelávanie cieľových skupín v zmysle zákona č. 548/2003 Z. z. o Justičnej akadémii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V prípade kategórie 630 sa jedná o najdôležitejšiu kategóriu v rozpočte.

Znížením rozpočtu v tejto kategórii sa priblížime k úrovni z roku 2009 (278 712,41 €), kedy k 31. 12. 2009 akadémia evidovala neuhradené záväzky v sume 50 524,- €. Jednalo sa prevažne o neuhradené záväzky za energie a odmeny lektorom.

Kategória 700 – kapitálové výdavky:

Rozpočet na kapitálové výdavky nebol Justičnej akadémii SR pridelený od roku 2008. Vozový park akadémie je využívaný prevažne na zabezpečenie vzdelávacích akcií. Najmladšie auto je z roku 2005 a postupne si bude vozový park vyžadovať stále častejšiu údržbu čo bude značne zaťažovať rozpočet kategórie 630. V súvislosti s tým budeme musieť v budúcnosti pristúpiť k vyradeniu niektorých motorových vozidiel.

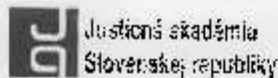
V zmysle zákona č. 548/2003 Z. z. o Justičnej akadémii a o zmene a doplnení niektorých zákonov „akadémia je právnická osoba, ktorá je rozpočtovou organizáciou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo") a hospodári s prostriedkami účelovo určenými v štátnom rozpočte na vzdelávanie sudcov, prokurátorov a súdnych úradníkov.“ Predmet činnosti akadémie je uvedený v § 3 ods. 1 – 7 citovaného zákona. A práve § 7, ktorým bol doplnený zákon o Justičnej akadémii novelou v roku 2009 bol predmetom rozsiahlych rokovaní na pôde Ministerstva spravodlivosti SR ako aj Ministerstva financií SR za účelom možnosti využívať tento paragraf jednak pre rozšírenie poskytovania vzdelávacích služieb iným ako cieľovým skupinám a nadväzne k tomu skvalitnenie poskytovaných vzdelávacích služieb pre cieľové skupiny.

V prípade možnosti využitia tohto paragrafu v praxi by mohla akadémia získať mimorozpočtové prostriedky s možnosťou ich využitia vo vzdelávacom procese pri dodržaní platnej právnej úpravy vyplývajúcej z jednotlivých právnych predpisov vzťahujúcich sa na činnosť akadémie.

V Pezinku dňa 6. septembra 2010

Predkladá: JUDr. Peter Hulla, riaditeľ

Príloha č. 2
Organizačné zmeny

TU:
Rada Justičnej akadémie SR
Pezinok

Spr. 3480/2010/401-12

Organizačné zmeny k 15. 9. 2010

Návrh Organizačného poriadku Justičnej akadémie Slovenskej republiky k 15. 9. 2010 s nasledovnými zmenami:

1. Z dôvodu zvýšenia kvality poskytovaných služieb v rámci vzdelávania bude od 15. 9. 2010 presunutý pracovník recepcie v DP Omšenie na novovytvorené funkčné miesto informatik s výkonom práce v DP Omšenie a na regionálnych pracoviskách;
✓ uvedené funkčné miesto bude zastávať p. Marián Baláž;
2. Z dôvodu vytvorenia nového funkčného miesta Informatik bude na jeho pôvodné funkčné miesto recepčný presunutý od 15. 9. 2010 časník v DP Omšenie, ktorý bol už v minulosti zaradený na výkon práce na recepcii;
✓ uvedené funkčné miesto bude zastávať Bc. Ivon Horňák.
3. Od 15. 9. 2010 bude Mgr. Katarína Strížová vykonávať funkciu vedúcej kancelárie nakoľko Mgr. Miroslav Mališ, ktorý bol poverený vedením kancelárie skončil pracovný pomer v Justičnej akadémii SR na vlastnú žiadosť k 31. 8. 2010. Mgr. Strížová bude na základe ústneho poverenia riaditeľa vykonávať funkciu vedúcej kancelárie od 25. 8. 2010 a súčasne bude naďalej dočasne poverená vedením katedry verejného práva;

V Pezinku dňa 7. 9. 2010

Predkladá: JUDr. Peter Hulla, riaditeľ

Príloha č. 3

Pripomienky k novele zákona

I. Význam justičného vzdelávania v kontexte Európskej únie

Význam kvalitného a vysoko profesionálneho justičného vzdelávania nadobudol rozhodujúci rozmer v kontexte vytvorenia jednotného právneho poriadku Európskej únie naprieč jej 27-tych členských štátov.

V decembri 2001 Európska rada v Laekene vyzývala na „*urýchlené vytvorenie európskej siete na podporu vzdelávania sudcov, ktorá bude slúžiť na rozvíjanie dôvery medzi jednotlivými aktérmi v oblasti justičnej spolupráce*“, tak i Haagsky program považuje za jednu z priorit Únie *Európsku sieť justičného vzdelávania*.

Európska komisia vo svojom oznámení Európskemu parlamentu a Rade z 29. júna 2006 o justičnom vzdelávaní v Európskej únii výslovne konštatovala, že „*Prijatím Amsterdamskej zmluvy, kde bol definovaný nový cieľ - vytvorenie „priestoru slobody bezpečnosti a spravodlivosti“, dostalo justičné vzdelávanie nový rozmer. Potreba vzdelávania v EÚ na vysokej úrovni odborníkov v justičnej oblasti existuje už dávno, pretože správne uplatňovanie práva Spoločenstva je vo veľkej miere založené na vnútroštátnych súdnych systémoch. Dobré vedomosti v tejto oblasti sú pre sudcov, prokurátorov a advokátov odjakživa nevyhnutné na dobré uplatňovanie právnych predpisov Spoločenstva a plné rešpektovanie základných slobôd uznaných Zmluvou*“.

Komisia ES ďalej v oznámení konštatuje, že „*Zlepšenie v oblasti súdnej spolupráce je odteraz cieľom, ktorý je potrebné dosiahnuť a justičné vzdelávanie je nevyhnutným nástrojom*“. Dodáva, že „*Dôležité prijatie súboru právnych predpisov, ktoré sa musí teraz uplatňovať odborníkmi v oblasti justície na jednej strane a vývoj zásady vzájomného uznávania spočívajúceho vo veľkej miere na vzájomnej dôvere medzi súdnymi systémami členských štátov na strane druhej, robia z justičného vzdelávania dôležitú otázku*“.

V bode 11 oznámenia sa konštatuje, že „*Európska únia by nemala zasahovať do organizácie vnútroštátnych systémov vzdelávania, ktoré odrážajú právne a súdne zvyklosti členských štátov. Avšak posilnenie vzájomnej dôvery implikuje, aby vzdelávanie bolo dostatočne rozvinuté, a aby mu boli pridelené dostatočné prostriedky. Sudcovia, advokáti a prokurátori musia disponovať rovnakou úrovňou a kvalitou vzdelávania. Čas venovaný vzdelávaniu musí byť dostatočne dlhý na to, aby sa zabezpečila vysoká úroveň kvality súdneho systému a aby sa umožnil rozvoj signifikantného európskeho komponentu v jednotlivých programoch. Financovanie z európskych zdrojov môže byť použité len ako doplnok národného financovania a neoslobodzuje členské štáty od ich povinnosti zabezpečiť adekvátnu úroveň justičného vzdelávania*“.

V bode 38 oznámenia Komisia dodáva „*Bude sa predovšetkým prihliadať na prvoradú úlohu vnútroštátnych inštitúcií, ktorých priama účasť by mala umožniť posilnenie európskych komponentov vo vnútroštátnych programoch. S cieľom uľahčiť strednodobé plánovanie aktivít môžu byť stanovené rámcové dohovory o partnerstve zamerané na stabilizáciu vzťahov s kvalifikovanými inštitúciami*“.

Vyššie uvedené ďalej potvrdila aj Rada Európskej únie prijatím uznesenia Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o odbornej príprave sudcov, prokurátorov a justičných pracovníkov v Európskej únii (2008/C 299/01)¹.

Toto uznesenie vo svojom prvom bode uvádza, že „*pri organizovaní odbornej prípravy sudcov, prokurátorov a justičných pracovníkov (ako napríklad justiční čakatelia, súdni úradníci a tajomníci) by sa mali členské štáty riadiť nižšie uvedenými usmerneniami, bez toho, aby tým bola dotknutá nezávislosť súdnictva alebo rôzne justičné organizácie v Európskej únii.*“. Medzi tieto usmernenia napríklad patrí aj presadzovanie primeranej odbornej prípravy uplatňovanie európskeho práva sudcami, prokurátormi a justičnými pracovníkmi tak, aby sa dodržiavali základné práva a zásady uznané v článku 6 Zmluvy o Európskej únii a vyjadrené v Charte základných práv Európskej únie, rozvíjanie priamej výmeny medzi sudcami, prokurátormi a justičnými pracovníkmi z rôznych členských štátov, okrem iného aktívnou účasťou na programe justičnej výmeny a pod. Výslovne sa uvádza, že „*významnú úlohu pri praktickom vykonávaní týchto usmernení by mala zohrávať EJTN a jej členovia. Na tento účel by sa mali prijať vhodné opatrenia na jej posilnenie. Členské štáty sa na účely dosiahnutia uvedených cieľov vyzývajú k prijatiu potrebných opatrení, aby sa členom EJTN umožnilo zvýšiť sumu ich finančných príspevkov pre EJTN, a tým zabezpečiť trvalú udržateľnosť jej fungovania.*“.

Spomenuté uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov je tiež reakciou na kritiku Európskeho parlamentu, ktorý vo svojom uznesení z 9. júla 2008 o úlohe sudcu členského štátu v európskom justičnom systéme poukázal na „*nedostatočnú znalosť európskeho práva zo strany sudcov a prokurátorov, pretože len málo z nich absolvovalo v tejto oblasti primeranú odbornú prípravu. Aj správy o vzájomnom hodnotení preukázali, že sudcovia, prokurátori a justiční pracovníci v členských štátoch Európskej únie nemajú vždy dostatočné znalosti o európskom práve a vo všeobecnosti v dostatočnej miere nevyužívajú európske orgány, ktoré majú k dispozícii, ako napríklad Eurojust a európske justičné siete, najmä s cieľom uľahčiť procedurálne otázky.*“.

II. Komentár k jednotlivým navrhovaným zmenám

A.

Justičnej akadémie SR sa dotýka tretí bod ČI.I návrhu zákona, ktorým sa má zmeniť ustanovenie zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nasledovne:

3. § 13 vrátane nadpisu znie:

„§ 13
Stáž sudcu

(1) Sudca, ak s tým súhlasí, môže vykonávať stáž

- a) v inštitúciách, ktoré zabezpečujú vzdelávanie sudcov, súdnych zamestnancov, študentov práva, výskum práva a štúdium a vývoj právnej vedy, najdlhšie po dobu 10 mesiacov,

¹ Pozri Úradný vestník C 299, 22.11. 2008, s. 1 – 4.

- b) ako súdny poradca⁶⁾ na Ústavnom súde Slovenskej republiky, najdlhšie po dobu jedného roka,
- c) v orgánoch štátnej správy ako prípravu na vykonávanie riadiacej a organizačnej činnosti vo výkonnej moci v štátnej správe súdov po dobu najviac tri mesiace.

(2) Sudca počas stáže nemôže vykonávať funkciu sudcu. Stáž sudcu podľa odseku 1 sa považuje za výkon funkcie sudcu.

(3) Stáž sudcu podľa odseku 1 nesmie presahovať jeden rok v období piatich rokov.

(4) O stáži sudcu rozhoduje minister.

(5) Ustanovenia tohto zákona o dočasnom pridelení sudcu sa použijú primerane aj na stáž sudcu.“.

Navrhovaná zmena ohrozuje súčasné fungovanie Justičnej akadémie SR po personálnej stránke.

Pripomíname, že kvalitatívnu stránku vzdelávania zabezpečuje a garantuje pedagogický zbor akadémie vedený jednotlivými vedúcimi katedier, ktorí majú byť najmä sudcovia a prokurátori trvalo vyčlenení na pôsobenie v akadémii.

Najmä skúsený sudca alebo prokurátor s viacročnou praxou v rezorte môže garantovať kvalitatívnu stránku justičného vzdelávania a pochopiť jeho zameranie, význam a aktuálnu potrebu pri organizovaní konkrétnych školení.

Zdôrazňujeme, že v zmysle ust. § 11 ods.1 zákona č. 548/2003 Z.z. „vzdelávanie na jednotlivých úsekoch akadémie, navrhovanie obsahu, metodiky výučby a hodnotenia zabezpečuje pedagogický zbor, ktorý pôsobí na jednotlivých katedrách“. Okrem toho pedagogický zbor najmä pod záštitou vedúcich katedier zabezpečuje prípravu odbornej justičnej skúšky, garantuje predovšetkým odbornú úroveň jej písomnej časti (príprava písomného testu a spisov na koncipovanie rozhodnutí adeptmi na odbornú justičnú skúšku²⁾), zabezpečuje a koordinuje úlohy medzinárodnej spolupráce vrátane prípravy a organizácie spoločných medzinárodných vzdelávacích podujatí s inými národnými alebo medzinárodnými organizáciami pre vzdelávanie sudcov, prokurátorov a súdnych úradníkov (pozri ust. § 3 ods. 3 zákona č. 548/2003 Z.z.).

Zároveň navrhované znenie de facto zamedzí akejkolvek snahe o personálne obsadenie Justičnej akadémie sudcami, keďže 10 mesačná stáž nevytvorí ani základné podmienky na optimálne fungovanie a kvalitnú vzdelávaciu činnosť sudcu v rámci akadémie.

Ako príklad možno poukázať na podobnú právnu úpravu Českej republiky, kde ustanovenie § 68 ods. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích) umožňuje sudcu dočasne prideliť na Justičnú akadémiu ČR najviac na dobu jedného roka. Podľa vyjadrenia zástupcu Justičnej akadémie ČR, sa napriek snahe ministerstva spravodlivosti ČR a vedenia Justičnej akadémie ČR, počas jej takmer osemročného pôsobenie doposiaľ nepodarilo na jednoročný

² Pozri § 3 ods. 5 zákona č. 548/2003 Z.z.

výkon stáže na akadémii získať žiadneho sudcu, a to najmä z dôvodu zákonom určenému krátkemu maximálnemu časovému intervalu trvaniu stáže.

Naopak poukázať možno na právnu úpravu členských štátov EÚ, kde má justičné vzdelávanie dlhoročnú tradíciu. Najstaršia špecializovaná vzdelávacia ustanovizeň, Národná škola pre sudcov a prokurátorov Francúzskej republiky (Ecole Nationale de la Magistrature), zriadená dekrétom č. 58-1270 z 22. decembra 1958, ktorá výlučne vykonáva vo Francúzsku prípravné vzdelávanie čakatel'ov (študentov) a celoživotné vzdelávanie už vymenovaných sudcov a prokurátorov, sa skladá najmä z pedagogického zboru tvoreného sudcami a prokurátormi, ktorí majú v zmysle ust. čl. 10 dekrétu č. 99-1073 z 21. decembra 1999 garantovanú trojročné dočasné pridelenie (stáž), ktoré možno jedenkrát predĺžiť ministrom spravodlivosti so súhlasom riaditeľa Národnej školy.

Poukazujeme tiež na portugalskú právnu úpravu, ktorá upravuje maximálnu trojročnú lehotu, ktorá môže byť jedenkrát predĺžená, alebo belgickú, ktorá upravuje jednoročnú lehotu, ktorú však možno predĺžiť až na 6 rokov. Zaujímavá je tiež nemecká právna úprava podľa Deutsches Richtergesetz, (DriG, § 37), ktorá stanovuje dĺžku stáže dohodou so samotným sudcom.

Naviac je nutné poukázať neodôvodnené diskriminačné rozdiely medzi pôsobením prokurátorov (ktorí nemajú dĺžku pridelenia v akadémii časovo limitovanú) a sudcami (ktorí ju budú mať navyše skrátenú).

Rada Justičnej akadémie SR navrhuje tento bod z návrhu predloženej novely vypustiť. Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

B.

Ďalej sa negatívne Justičnej akadémie SR dotýka štrnásty bod Čl.I návrhu zákona, ktorým sa má zmeniť ustanovenie zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý znie nasledovne:

14. V § 30 ods. 7 sa vypúšťajú slová „organizované Justičnou akadémiou“.

Uvedená zmena znamená zbavenie sa zodpovednosti zo strany štátu za vzdelávanie sudcov a nejasnú koncepciu, kto bude sudcov ďalej vzdelávať.

Nielen z európskych trendov uvedených v prvej časti, ale z tam citovaných dokumentov a uznesení inštitúcií EÚ vyplýva, že samotná Únia ukladá členským štátom zaviesť systematický systém odborného vzdelávania sudcov, pričom pozitívne hodnotí najmä tie členské štáty, ktoré ustanovili špecializovanú (kvalifikovanú) justičnú inštitúciu na tento účel (pozri bod 8 Oznámenia Komisie Európskemu parlamentu a Rade o justičnom vzdelávaní v Európskej únii, kde sa tiež konštatuje, že len jediná oprávnená inštitúcia na vzdelávanie sudcov a prokurátorov existuje nielen na Slovensku, ale aj v Nemecku, Rakúsku, Belgicku, Francúzsku, Taliansku, Grécku, Portugalsku, Holandsku, Poľsku, Českej republike a Slovinsku).

Počas posledných rokov došlo vo viacerých štátoch Únie, vrátane Slovenskej republiky, k zakotveniu povinnosti sudcu sa vzdelávať. Bolo by v rozpore s vyššie uvedenými

uzneseniami inštitúcií EÚ, ak aj s ich účelom a najmä dôsledkami jej zakotvenia, ak najmä odbornú úroveň vzdelávania sudcov nikto negarantoval a nebol za ňu zodpovedný.

Zjednodušene možno zhrnúť, že konečná podoba vzdelávacieho procesu pre sudcu a prokurátora v Justičnej akadémii vo forme semináru, konferencie, workshopu a pod. vychádza z obsahovej náplne vzdelávania, ktorú určuje Súdna rada po dohode s ministrom spravodlivosti a generálny prokurátor (pozri § 7 písm. f) zákona č. 548/2003 Z.z. v platnom znení). Táto sa spolu s ďalšími požiadavkami na vzdelávanie od predsedov súdov, grémií, kolégií, ako aj samotných sudcov (pozri čl. III ods. 2 a 5 Štatútu akadémie) zapracováva do ročných študijných plánov, tvorených pedagogickým zborom akadémie, ktoré schvaľuje Rada akadémie. Za plnenie študijných plánov zodpovedá riaditeľ (pozri čl. III ods. 8 Štatútu akadémie).

Nielen čo je predmetom vzdelávania sudcov a prokurátorov má jasne dané pravidlá tvorby a schvaľovania a určenú zodpovednosť za plnenie obsahu vzdelávania, ale aj kto vzdeláva sudcov, prokurátorov a súdnych úradníkov nepodlieha náhode a svojvoľnému výberu. Postavenie a výber pedagogického zboru určuje § 11 zákona č. 385/2000 Z. z., čl. VIII Štatútu Justičnej akadémie a najmä zásady výberu členov pedagogického zboru, ktoré schvaľuje Rada akadémie ako jej najvyšší a kolektívny orgán. Externí členovia pedagogického zboru musia podľa ust. § 11 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z. a platných zásad pre ich výber prijatých v súlade s čl. VIII ods. 3 a 6 Štatútu Justičnej akadémie Slovenskej republiky preukázať aj aktívnu publikačnú činnosť a musí byť uznávaným odborníkom vo svojej špecializácii (čl. III ods. 1 písm. c) platných zásad).

Konečne celý vzdelávací proces na akadémii je transparentný, kontrolovaný nielen funkcionármi súdov a prokuratúr, ale i samotnými sudcami a prokurátormi (týka sa to najmä výberu sudcov a prokurátorov na vzdelávacie podujatie prostredníctvom webovej stránky Justičnej akadémie <http://www.ja-sr.sk/seminare>). Celý proces má možnosť monitorovať aj verejnosť, prostredníctvom nielen všetkých dostupných údajov o mieste konania seminára, dĺžke konania, menného zoznamu lektorov, programu seminára, ale aj jeho kvalitu, prostredníctvom zverejňovaných a verejne dostupných študijných materiálov, osnov a prezentácií, ktoré boli na konkrétnom vzdelávacom podujatí použité (viď <http://www.ja-sr.sk/node/528>). Obdobne transparentným a vopred daným pravidlám podlieha výber účastníkov vzdelávania, ako výslovne vyplýva z čl. IX Štatútu akadémie, pričom rozhodujúcim je kritérium včasnosti prihlásenia sa na vzdelávacie podujatie cez verejne prístupnú webstránku Justičnej akadémie <http://www.ja-sr.sk/node/526>.

Máme za to, že na základe vyššie uvedeného navrhovaná zmena § 30 ods. 7 zákon č. 385/2000 Z. z. vo svojich dôsledkoch zníži úroveň odborného celoživotného vzdelávania sudcov a prokurátorov.

Rada Justičnej akadémie SR navrhuje tento bod z návrhu predloženej novely vypustiť. Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

C.

Negatívne sa Justičnej akadémie SR dotýka aj súvisiaci pätnásty bod Čl.I návrhu zákona, ktorým sa má zmeniť ustanovenie zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý znie nasledovne:

15. V § 35 odsek 2 znie:

„(2) Vzdelávanie sudcov zabezpečujú tuzemské a zahraničné vzdelávacie inštitúcie. Vzdelávanie sudcov sa vykonáva aj odbornými študijnými pobytmi v tuzemských a zahraničných súdnych inštitúciách; počas ich trvania sudca nesmie konať a rozhodovať veciach patriacich do vecnej pôsobnosti súdov.“

Uvedená navrhovaná zmena v nadväznosti na § 30 ods. 7 zákon č. 385/2000 Z.z. už nezaručí zabezpečenie kvalitného vzdelávania pre sudcov a povinnosť sudcov sa kvalitného a koncepčného vzdelávania zúčastňovať. Ešte raz pripomíname, že je v rozpore s vyššie uvedenými uzneseniami inštitúcií EÚ, ak aj s ich účelom a najmä dôsledkami povinného vzdelávania sudcov, ak by jeho odbornú úroveň nikto negarantoval a nebol za ňu zodpovedný. Navrhované znenie týmto znižuje prioritné postavenie a význam Justičnej akadémie SR v oblasti vzdelávania sudcov, postavenie Rady Justičnej akadémie kreovanej viacerými zložkami rezortu spravodlivosti.

Aj podľa súčasne platnej právnej úpravy môže akýkoľvek subjekt poskytovať pre sudcov bezplatne alebo za úhradu akúkoľvek formu vzdelávania, využívanie takýchto služieb nie je obmedzované.

Navrhovaná zmena smeruje k zbaveniu prístupu sudcov k bezplatnému vzdelávaniu, ktoré zabezpečovala a garantovala Justičná akadémia SR. Sudcovia budú tak budú odkázaný za platené vzdelávanie súkromných subjektov, bez garancie potrebnej kvality.

Nie je vôbec jasné, kto sú „tuzemské a zahraničné vzdelávacie inštitúcie“, sú to vysoké školy neprávnického zamerania, občianske združenia či nadácie, ktoré majú vzdelávanie vo svojich stanovách? Ktoré napríklad právnické fakulty poskytujú pre sudcov kvalitné vzdelávacie podujatia?

Na druhej strane, zamedzuje sa možnosť vzdelávať sudcov samotným súdom, súdom vyššieho stupňa, svojimi stavovskými organizáciami, ktoré nie sú vzdelávacie inštitúcie?

Pre porovnanie česká právna úprava v ustanovení § 82 ods. 2 zákona č. 6/2002 Sb. aspoň vymedzuje: „Soudce je povinen dbát soustavným vzděláním o prohlubování svých odborných právních a dalších znalostí potřebných pro řádný výkon funkce. K tomu vedle samostatného studia využívá zejména vzdělávací akce, organizované Justiční akademií, případně soudy a vysokými školami.“

Pred svojvoľným stanovením akýchkoľvek vzdelávacích inštitúcií povolaných na vzdelávanie sudcov varuje aj legislatíva Európskej únie. Tá jasne stanovuje kto je partnerom napríklad pre financovanie z prostriedkov EÚ (pozri napr. bod 20 oznámenia Európskemu parlamentu a Rade z 29. júna 2006 o justičnom vzdelávaní v Európskej únii, ide o Európsky inštitút verejnej správy (EIVS) v Maastrichte, Centre européen de la magistrature et des professions juridiques v Luxemburgu, Europäische Rechtsakademie (ERA) v Trevíri a pod.). Ďalej je potrebné konštatovať, že v roku 2000 vytvorili jednotlivé vnútroštátne inštitúcie zodpovedné za justičné vzdelávanie v členských štátoch Európsku sieť justičného vzdelávania (ESJV) na účely rozvíjania svojich vzťahov a koordinácie svojich aktivít. ESJV združuje v rámci asociácie vnútroštátne inštitúcie zodpovedné za vzdelávanie. Táto sieť je riadnym uznaným partnerom Európskej únie (pozri napr. bod 22 oznámenia Európskemu parlamentu a Rade z 29. júna 2006 o justičnom vzdelávaní v Európskej únii).

Rada Justičnej akadémie SR navrhuje tento bod z návrhu predloženej novely vypustiť. Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

D.

Koncepciu vzdelávania v rezorte spravodlivosti úplne popiera 30. až 35. bod Čl. I návrhu zákona, ktorým sa majú zmeniť ustanovenia zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý znie nasledovne:

30. V § 149a ods. 1 sa vypúšťa posledná veta.

31. V § 149a sa vypúšťa odsek 4.

Doterajší odseky 5 až 8 sa označujú ako odseky 4 až 7.

32. V § 149a ods. 4 sa vypúšťa posledná veta.

33. V § 149a sa vypúšťa odsek 7.

34. V § 149b ods. 1 sa slová „je oprávnený vykonávať“ nahrádzajú slovami „v súdnom konaní vykonáva“.

35. § 149c sa vypúšťa.

Odstránenie justičného čakateľa znamená negáciu celej systematiky justičného vzdelávania tak, ako bola vytvorená po francúzskom vzore Ecole Nationale de la Magistrature, t.j. jeho členenie na

- a) prípravné vzdelávanie justičných čakateľov a právnych čakateľov prokuratúry, ktorého cieľom je získať vedomosti a zručnosti potrebné pre výkon funkcie sudcu a prokurátora a
- b) celoživotného vzdelávania sudcov a prokurátorov, ktorého cieľom je prehĺbovanie odborných znalostí potrebných pre kvalitnejší výkon funkcie sudcu a prokurátora.

Rada Justičnej akadémie SR navrhuje uvedené body z návrhu predloženej novely vypustiť. Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

E.

Ďalej sa negatívne Justičnej akadémie SR dotýka Čl. IV návrhu zákona, ktorým sa majú zmeniť viaceré ustanovenia zákon č. 548/2003 Z. z. o Justičnej akadémii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 757/2004 Z. z., zákona č. 319/2005 Z. z., zákona č. 330/2007 Z. z. a zákona č. 181/2009 Z. z. takto:

I. V § 3 sa za odsek 1 vkladá nový odsek 2, ktorý znie:

„(2) Akadémia v rámci vzdelávania podľa odseku 1 vykonáva tréningové kurzy s cieľom osvojenia si vedomostí a zručností potrebných pre výkon funkcie sudcu, prokurátora alebo súdneho úradníka.“

Doterajšie odseky 2 až 7 sa označujú ako odseky 3 až 8.

2. V § 3 ods. 2 sa vypúšťajú písmená a) a b).

Doterajšie písmená c) a d) sa označujú ako písmená a) a b).

3. V § 3 ods. 3 písm. b) sa za slová „vyššieho súdneho úradníka“ vkladajú slová „zameranú na vykonanie justičnej skúšky“.

4. V § 3 ods. 7 sa slová podľa odseku 5“ nahrádzajú slovami „podľa odseku 6“.

5. V § 3 ods. 8 sa slová „podľa odsekov 1 až 6“ nahrádzajú slovami „podľa odsekov 1 až 7“.

6. V § 12 ods. 1 sa slová „justičným čakateľom“ nahrádzajú slovami „vyšším súdnym úradníkom“.

7. V § 12 ods. 3 sa slová „justičný čakateľ“ nahrádzajú slovami „vyšší súdny úradník“.

8. V § 12 ods. 5 sa slová „justičného čakateľa a skúška právneho čakateľa prokuratúry majú“ nahrádzajú slovom „má“ a slová „justičného čakateľa“ sa nahrádzajú slovami „vyššieho súdneho úradníka“.

9. V § 12 ods. 6 sa slová „justičnému čakateľovi“ nahrádzajú slovami „vyššiemu súdnemu úradníkovi“:

10. V § 13 ods. 1 prvá veta znie: „Skúška sa vykonáva pred skúšobnou komisiou zloženou z piatich členov.“

11. § 14 znie:

„§ 14

(1) Ak vyšší súdny úradník alebo právny čakateľ prokuratúry úspešne vykoná skúšku, akadémia vystaví osvedčenie o jej vykonaní, ktoré vyššiemu súdnemu úradníkovi riaditeľ odovzdá v prítomnosti ministra, a ak ide o právneho čakateľa prokuratúry, aj v prítomnosti generálneho prokurátora.

(2) Ak vyšší súdny úradník pri skúške neprospel, minister mu povolí vykonať opravnú skúšku na základe jeho písomnej žiadosti; generálny prokurátor povolí vykonať opravnú skúšku právnenému čakateľovi prokuratúry na základe jeho písomnej žiadosti.

(3) Opravnú skúšku môže vyšší súdny úradník vykonať najskôr po troch mesiacoch. Opravnú skúšku môže právny čakateľ prokuratúry vykonať najskôr po troch mesiacoch a najneskôr do šiestich mesiacov od konania skúšky.

(4) Ak právny čakateľ prokuratúry neprospel ani pri opravnej skúške, generálny prokurátor ho z funkcie odvolá podľa osobitného predpisu.¹¹⁾

(5) Ďalšiu opravnú skúšku môže vyšší súdny úradník vykonať najskôr po uplynutí jedného roka od opakovanej skúšky. Ak vyšší súdny úradník neprospel ani pri ďalšej opravnej skúške, zostáva vo funkcii vyššieho súdneho úradníka bez možnosti znovu sa prihlásiť na vykonanie skúšky.“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 11 znie:

„11) § 236 ods. 2 písm. f) zákona č. 154/2001 Z. z.“.

12. Za § 14 sa vkladajú § 14a a 14b, ktoré znejú:

„§ 14a

(1) Justičná skúška je verejná. Akadémia zverejní na svojom webovom sídle 30 dní pred konaním justičnej skúšky termín a miesto jej konania.

(2) Riaditeľ akadémie je povinný vytvoriť podmienky pre účasť verejnosti na justičnej skúške. Ak možno očakávať, že verejnosť prejaví o zasadnutie väčší záujem, je predseda súdu povinný uskutočniť justičnú skúšku vo vhodnej miestnosti s prihliadnutím na rozsah predpokladaného záujmu i možnosti.

§ 14b

Justičný čakatel sa vzdeláva za rovnakých podmienok ako vyšší súdny úradník a má nárok na vykonanie justičnej skúšky za rovnakých podmienok ako vyšší súdny úradník.“.

K navrhovanej úprave § 3 ods. 2 („Akadémia v rámci vzdelávania podľa odseku 1 vykonáva tréningové kurzy s cieľom osvojenia si vedomostí a zručností potrebných pre výkon funkcie sudcu, prokurátora alebo súdneho úradníka.“), pripomíname, že vedomosti a zručnosti potrebné pre výkon funkcie sudcu už musí mať adept (čakatel) na úspešné zloženie odbornej justičnej skúšky, a ako sudca by nimi už mal jednoznačne disponovať (pozri analogicky ust. § 12 ods. 3 zákona č. 548/2003 Z. z.). Cieľom celoživotného vzdelávania je prehĺbovanie odborných znalostí potrebných pre kvalitnejší výkon funkcie sudcu a prokurátora (viď napr. českú právnu úpravu a ust. § 82 ods. 2 zákona č. 6/2002 Sb.: „Soudce je povinen dbát soustavným vzděláváním o prohlubování svých odborných právních a dalších znalostí potřebných pro řádný výkon funkce.“).

K navrhovanému pojmu „tréningové kurzy“ prinajmenej uvádzame, že legislatívna terminológia ho nepozná, nešpecifikuje a náležitejšie je používať pojmy seminár, workshop, prednáška, konferencia a iné (ktoré okrem iného poznajú akty inštitúcií EÚ, koncepčné dokumenty o rozvoji slovenskej justície, vnútroorganizačné akty akademií atď.).

Ďalej k dvanástemu bodu (§ 14a a 14b) uvádzame, že navrhovaná zmena oslabí súčasné práva adeptov na vykonanie odbornej justičnej skúšky. Nepostačuje totiž zverejniť termín skúšky len 30 dní pred jeho konaním. Pripomíname, že podľa platného ust. čl. IV ods. 2 Skúšobného poriadku prijatého na základe § 7 písm. h) a § 15 ods. 2 zákona č. 548/2003 Z. z. o Justičnej akadémii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (riadne dostupný na webovej stránke akadémie tu: <http://www.ja-sr.sk/node/78>), sú termíny skúšok určené už v predchádzajúcom

roku študijnom pláne na rok nadchádzajúci a konkrétneho adepta na skúšku je riaditeľ akadémie povinný o termíne skúšky upovedomiť šesť týždňov pred začiatkom konania písomnej časti skúšky (čl. IV ods. 2 posledná veta Skúšobného poriadku).

Pokiaľ ide o prístup verejnosti k sledovaniu odbornej justičnej skúšky pripomíname, že tento je umožnený už od roku 2009 (pozri čl. VII ods. 2 platného Skúšobného poriadku).

Naviac v bode 12, § 14 ods. 2, druhá veta je zrejme legislatívno-technická chyba, nie predseda súdu ale riaditeľ akadémie vytvára podmienky na riadny priebeh odbornej justičnej skúšky a prístup verejnosti k nej.

Nakoniec upozorňujeme, že navrhovaná zmena § 14 ods. 5 zakotvuje priamu diskrimináciu medzi uchádzačmi o odbornú justičnú skúšku, keď zavádza bez ďalšieho „ďalšiu opravnú skúšku“ u vyššieho súdneho úradníka. Právnomu čakaťovi prokuratúry však o rovnakú odbornú justičnú skúšku musí postačiť len jeden riadny a jeden opravný termín.

Rada Justičnej akadémie SR navrhuje čl. IV z návrhu predloženej novely vypustiť. Túto pripomienku považujeme za zásadnú.